

2019-03-19

REMISSPROMEMORIA

FI Dnr 18-19223

Finansinspektionen
Box 7821
SE-103 97 Stockholm
[Brunnsgatan 3]
Tel +46 8 408 980 00
Fax +46 8 24 13 35
finansinspektionen@fi.se
www.fi.se

Ändringar i Finansinspektionens regler om betaltjänster, elektroniska pengar och bostadskrediter

Sammanfattning

Finansinspektionen föreslår ändringar i föreskrifter som rör betaltjänster, elektroniska pengar och bostadskrediter. Förslagen innebär bland annat att registrerade betaltjänstleverantörer och betalningsinstitut behöver rapportera färre uppgifter till Finansinspektionen, att det blir tydligare vilka penningtvättsinstruktioner som ska ges in vid en ansökan om att driva verksamhet, och att förmedlare av bostadskrediter ska lämna vissa uppgifter till Finansinspektionen vid förändringar av verksamheten inom EES.

Föreskriftsändringarna föreslås träda i kraft den 15 juli 2019.

Innehåll

1	Utgångspunkter	3
1.1	Bakgrund och målet med regleringen.....	3
1.2	Nuvarande och kommande regelverk	3
1.3	Regleringsalternativ	4
1.4	Rättsliga förutsättningar	4
1.5	Ärendets beredning.....	5
2	Motivering och överväganden.....	5
2.1	Ansökande företags rutiner för att motverka penningtvätt och finansiering av terrorism	5
2.2	Ikraftträdande.....	8
3	Förslagets konsekvenser.....	8
3.1	Konsekvenser för konsumenterna, näringslivet och samhället	8
3.2	Konsekvenser för företagen.....	8
3.3	Konsekvenser för Finansinspektionen.....	9
3.4	Så förhåller sig förslaget till EU-rätten.....	9
3.5	Finansinspektionens informationsinsatser	9

1 Utgångspunkter

1.1 Bakgrund och målet med regleringen

Finansinspektionen föreslår ändringar i vissa föreskrifter på bankområdet. Ändringarna berör betaltjänstleverantörer, bostadskreditinstitut, institut för elektroniska pengar och registrerade utgivare av e-pengar.

Ändringarna innebär bland annat att det förtydligas vilka handlingar som ett företag ska lämna till Finansinspektionen när det ansöker om att auktoriseras eller registreras som betalningsinstitut, registrerad betaltjänstleverantör, e-pengainstitut eller registrerad utgivare av e-pengar. Vidare föreslås att Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2018:4) om verksamhet för betaltjänstleverantörer (föreskrifterna om betaltjänstleverantörer) ändras för att överensstämja med Europeiska bankmyndighetens (EBA) riktlinjer om krav för rapportering av svikliga förfaranden enligt artikel 96.6 i det andra betaltjänstdirektivet.¹ Förslaget innebär att färre uppgifter behöver rapporteras och att uppgifterna inte längre behöver vara uppdelade kvartalsvis.

Finansinspektionen föreslår även ändringar i Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2010:3) om betalningsinstitut och registrerade betaltjänstleverantörer (betaltjänstföreskrifterna), så att leverantörer av kontoinformationstjänster och betalningsinitieringstjänster bara behöver rapportera uppgifter som är relevanta i förhållande till de krav de ska uppfylla enligt samma föreskrifter. Det föreslås även en anmälningsplikt för ändrade förhållanden i gränsöverskridande verksamhet med förmedling av bostadskrediter i Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2016:29) om verksamhet med bostadskrediter (föreskrifterna om bostadskrediter).

Målet med de föreslagna ändringarna är i huvudsak att underlätta för företagen och minska den administrativa bördan. När det gäller rapporteringen av svikliga förfaranden är målet även att se till att föreskrifterna ligger i linje med vad som gäller enligt EBA:s riktlinjer.

1.2 Nuvarande och kommande regelverk

Ändringarna som föreslås knyter an till den rörelsereglering som finns för de olika företagstyperna. De viktigaste relevanta lagarna är lagen (2010:751) om betaltjänster (LBT), lagen (2011:755) om elektroniska pengar (LEP) och lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter (LVB).

¹ Se EBA/GL/2018/05.

LBT genomför det andra betaltjänstdirektivet, även kallat PSD 2.² LEP genomför i första hand direktivet om elektroniska pengar.³ Eftersom verksamhet med elektroniska pengar som regel har ett funktionellt samband med vissa betaltjänster är dock även det andra betaltjänstdirektivet av intresse. LVB utgör en del av genomförandet av bolånedirektivet.⁴

1.3 Regleringsalternativ

Finansinspektionens förslag utgörs till stor del av förtydliganden, rättelser och lättnader av bestämmelser i befintliga föreskrifter. Detta kan bara uppnås genom att ändra de berörda föreskrifterna.

Förslaget att ålägga företag som förmedlar bostadskrediter skyldighet att underrätta Finansinspektionen om vissa ändringar i gränsöverskridande verksamhet, innebär att ett nytt krav tillkommer för de företag som bedriver gränsöverskridande verksamhet. Det nya kravet anknyter till det krav på att lämna uppgifter som finns i föreskrifterna i dag. Även det nya kravet bör därför finnas i föreskriftsform.

1.4 Rättsliga förutsättningar

1.4.1 *Sökandens rutiner för att motverka penningtvätt och finansiering av terrorism*

Finansinspektionen har enligt 5 § 2 och 19 förordningen (2010:1008) om betaltjänster (FBT) och 6 § 11 förordningen (2011:776) om elektroniska pengar bemyndigande att meddela föreskrifter om vilka uppgifter ansökningar om tillstånd eller undantag från tillståndsplikt att tillhandahålla betaltjänster eller ge ut elektroniska pengar, ska innehålla.

1.4.2 *Rapportera svikliga förfaranden och uppgifter om skydd av medel m.m.*

Finansinspektionen har enligt 5 § 14 och 17 FBT bemyndigande att meddela föreskrifter om vilka statistiska uppgifter en betaltjänstleverantör ska lämna om svikliga förfaranden som har ägt rum i samband med användningen av leverantörens betaltjänster och hur och när uppgifterna ska lämnas samt vilka uppgifter betalningsinstitut och registrerade betaltjänstleverantörer ska lämna till Finansinspektionen och när upplysningarna ska lämnas.

² Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/2366 (PSD 2) om betaltjänster på den inre marknaden, om ändring av direktiven 2002/65/EG, 2009/110/EG och 2013/36/EU samt förordning (EU) nr 1093/2010 och om upphävande av direktiv 2007/64/EG.

³ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/110/EG av den 16 september 2009 om rätten att starta och driva affärsverksamhet i institut för elektroniska pengar.

⁴ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/17/EU av den 4 februari 2014 om konsumentkreditavtal som avser bostadsfastighet och om ändring av direktiven 2008/48/EG och 2013/36/EU och förordning (EU) nr 1093/2010.

1.4.3 Föreskrifterna om verksamhet med bostadskrediter

Finansinspektionen har enligt 12 § 14 förordningen (2016:1033) om verksamhet med bostadskrediter bemyndigande att meddela föreskrifter om vilka upplysningar som förmedlare av bostadskrediter ska lämna till Finansinspektionen för dess tillsynsverksamhet.

1.5 Ärendets beredning

Förslagen innebär endast lättnader och mindre justeringar av befintliga föreskrifter. Finansinspektionen har därför ansett att det inte varit nödvändigt att diskutera förslagen med en extern referensgrupp.

2 Motivering och överväganden

2.1 Ändringar i föreskrifter om betaltjänster och elektroniska pengar

2.1.1 Ansökande företags rutiner för att motverka penningtvätt och finansiering av terrorism

Företag som ansöker om auktorisation ska som regel komma in med dokumentation som visar att de har upprättat rutiner m.m. som de är skyldiga att ha enligt lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och terrorism (PTL).

Enligt 2 kap. 21 § andra stycket betaltjänstföreskrifterna och 2 kap. 20 § andra stycket Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2011:49) om institut för elektroniska pengar, ska ett företag i sin ansökan redogöra för sin allmänna riskbedömning enligt 2 kap. 1 och 2 §§ PTL. Företag ska även i en separat bilaga bifoga de interna rutiner och riktlinjer företaget ska ha enligt 2 kap. 8 PTL.

Enligt 2 kap. 8 § PTL ska de dokumenterade rutinerna avse åtgärder för kundkännedom, övervakning och rapportering samt behandling av personuppgifter. Det finns dock bestämmelser i PTL som ställer krav på att ytterligare förutsättningar ska vara uppfyllda för att tillstånd ska ges. Bland annat ska företag som söker tillstånd, enligt 2 kap. 3–5 §§ PTL, bedöma kundernas riskprofiler.

Vid ansökan om auktorisation enligt LBT och LEP prövar Finansinspektionen om den planerade verksamheten kan antas drivas i enlighet med bland annat PTL. Finansinspektionen begär därför rutinmässigt in material som visar att samtliga förutsättningar enligt PTL är uppfyllda vid auktorisation av företag som avser att söka tillstånd eller undantag från tillståndsplikt för betaltjänster eller elektroniska pengar. Bestämmelserna i föreskrifterna bör ändras för att tydliggöra vilka uppgifter som ska ges in i samband en ansökan för att göra det enklare för företagen.

2.1.2 Rapportera svikliga förfaranden

Betaltjänstleverantörer (exempelvis betalningsinstitut och kreditinstitut) ska enligt 5 b kap. 2 § andra stycket LBT rapportera vissa statistiska uppgifter om svikliga förfaranden till Finansinspektionen. I 6 kap. 2 och 3 §§ föreskrifterna om betaltjänstleverantörer finns bestämmelser som närmare preciserar vilka uppgifter som ska lämnas, samt när och hur de ska lämnas.

Finansinspektionen ska vidarebefordra uppgifterna till EBA (se artikel 96.6 i det andra betaltjänstdirektivet).

EBA har gett ut riktlinjer om rapportering av statistiska uppgifter om svikliga förfaranden.⁵ Riktlinjerna för rapportering publicerades först efter det att det svenska genomförandet av det andra betaltjänstdirektivet slutförts. Detta har medfört att riktlinjerna delvis avviker från hur Finansinspektionen har föreskrivit att företag ska rapportera uppgifterna till myndigheten.

Finansinspektionen föreslår därför att bestämmelserna i föreskrifterna om betaltjänstleverantörer om rapportering av svikliga förfaranden, anpassas till EBA:s riktlinjer. Förslaget innebär att färre uppgifter ska rapporteras och att rapporterna ska delas upp halvårsvis istället för kvartalsvis.

2.1.3 Rapportera uppgifter om skydd av medel m.m.

I 3 kap. 7 § LBT finns särskilda bestämmelser om skydd av medel som mottagits för att genomföra betalningstransaktioner. Betalningsinstitut och registrerade betaltjänstleverantörer ska därför, enligt 12 kap. 6 § betaltjänstföreskrifterna, periodiskt rapportera uppgifter om skydd av medel till Finansinspektionen. Betaltjänstleverantörer och registrerade betaltjänstleverantörer som bara har tillstånd att tillhandahålla kontoinformationstjänster och/eller betalningsinstitieringstjänster hanterar dock inte några medel som omfattas av lagens skydds krav.

Av 2 kap. 3 § första stycket 1 LBT förutsätter en auktorisation som registrerad betaltjänstleverantör att volymen av de totala betalningstransaktionerna inte överstiger ett visst gränobelopp. Dessa företag ska därför periodiskt lämna uppgifter om den totala betalningsvolymen för varje månad sedan föregående rapportering (12 kap. 9 § betaltjänstföreskrifterna). Registrerade betaltjänstleverantörer som enbart tillhandahåller kontoinformationstjänster hanterar inte några betalningstransaktioner, varför den totala betalningsvolymen alltid uppgår till 0 kr.

Finansinspektionen föreslår därför att betaltjänstföreskrifterna ändras, så att leverantörer av kontoinformationstjänster och betalningsinstitieringstjänster bara behöver rapportera uppgifter som är relevanta i förhållande till de krav de ska uppfylla. Förslaget innebär att dessa leverantörer undantas från

²⁸ Se EBA/GL/2018/05.

rapporteringskraven i fråga om skydd av medel samt att leverantörer som enbart tillhandahåller kontoinformationstjänster undantas från kraven att rapportera volym av betalningstransaktioner.

2.1.4 Övriga ändringar i betaltjänstföreskrifterna

Finansinspektionen föreslår även vissa redaktionella ändringar i betaltjänstföreskrifterna som inte innebär någon ändring i sak.

2.2 Ändringar i föreskrifterna om verksamhet med bostadskrediter

2.2.1 Felaktig hänvisning tas bort

Föreskrifterna om verksamhet med bostadskrediter innehåller särskilda bestämmelser om vilka regler som gäller för utländska kreditinstitut med filial i Sverige. Det framgår av föreskrifterna att sådana företag ska följa bestämmelserna i bland annat 3 kap. 2 § och 3 kap. 10 § samma föreskrifter. Dessa bestämmelser hänvisar till bestämmelser i LVB som inte är tillämpliga på utländska kreditinstitut, nämligen 4 kap. 11 och 12 §§.⁶

Finansinspektionen föreslår att föreskrifterna om verksamhet med bostadskrediter ändras, så att det framgår att 3 kap. 2 och 10 §§ föreskrifterna inte gäller för utländska kreditinstitut som driver verksamhet med bostadskrediter i Sverige genom filial.

2.2.2 Rapportera ändring av gränsöverskridande verksamhet med bostadskrediter

En svensk kreditförmedlare av bostadskrediter som vill driva verksamhet med kreditförmedling eller rådgivning av bostadskrediter i ett annat land inom EES, ska enligt 4 kap. 4 § LVB anmäla sin avsikt till Finansinspektionen innan verksamheten påbörjas.

EBA:s riktlinjer om underrättelse av gränsöverskridande verksamhet för kreditförmedlare enligt bolånedirektivet anger att den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten ska rapportera ändrade uppgifter i den ursprungliga underrättelsen i den gränsöverskridande verksamheten till behörig myndighet i värdmedlemsstaten.⁷

Enligt de nuvarande föreskrifterna om verksamhet med bostadskrediter finns det inte någon skyldighet för den som bedriver gränsöverskridande verksamhet med bostadskrediter att anmäla ändrade förhållanden till Finansinspektionen.

⁶ Det följer av 1 kap. 1 och 2 §§ LVB att 4 kap. 11 och 12 §§ LVB inte är tillämpliga på utländska institut.

⁷ Se EBA/GL/2015/19.

Det innebär att Finansinspektionen, som är behörig myndighet i Sverige, saknar möjlighet att följa EBA:s riktlinjer.

Bestämmelser om att anmäla ändrade förhållanden i gränsöverskridande verksamhet finns i andra lagar, exempelvis 5 kap. 3 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse och 3 kap. 25 § LBT. Finansinspektionen föreslår därför att det införs en motsvarande bestämmelse i föreskrifterna om verksamhet med bostadskrediter som innebär en underrättelseskyldighet vid ändrade förhållanden i gränsöverskridande verksamhet avseende förmedling av bostadskrediter.

2.3 Ikraftträdande

Finansinspektionen föreslår att ändringarna ska träda i kraft den 15 juli 2019.

3 Förslagets konsekvenser

3.1 Konsekvenser för konsumenterna, näringslivet och samhället

De föreslagna ändringarna förväntas inte ha några konsekvenser för konsumenterna, näringslivet eller samhället.

3.2 Konsekvenser för företagen

3.2.1 Ansökande företags rutiner för att motverka penningtvätt och finansiering av terrorism

De föreslagna ändringarna förtydligar bestämmelser i betaltjänstföreskrifterna och föreskrifterna om elektroniska pengar om vilka uppgifter företag som söker auktorisation ska lämna till Finansinspektionen. Det gör det enklare för företagen att ansöka om och beviljas auktorisationer, särskilt när det gäller små företag.

3.2.2 Rapportera svikliga förfaranden

De föreslagna ändringarna innebär att betalningsinstitut och registrerade betaltjänstleverantörer behöver rapportera färre uppgifter än i dag. Dessutom innebär de att inrapporterade uppgifter ska vara uppdelade på halvår i stället för kvartal. Detta förväntas medföra minskade administrativa kostnader för dessa företag.

3.2.3 Rapportera uppgifter om skydd av medel m.m.

Föreslagna ändringar innebär att företag som bara tillhandahåller betalningsinitieringstjänster och/eller kontoinformationstjänster ska rapportera färre uppgifter än i dag. Det förväntas medföra en viss minskning av kostnaden för rapportering hos dessa berörda företag.

3.2.4 Rapportera gränsöverskridande verksamhet med bostadskrediter

Finansinspektionen bedömer att myndigheten kommer få in väldigt få underrättelser om förändringar i gränsöverskridande verksamhet när det gäller företag som förmedlar bostadskrediter. Enligt Finansinspektionens register finns i dag inget företag som förmedlar bostadskrediter i andra medlemsstater. Förslaget kan därför förväntas medföra som mest en marginell kostnadsökning för företagen och Finansinspektionen. En positiv effekt är att förslaget medför att Sverige följer EBA:s riktlinjer på området.

3.2.5 Ändra tillämpningsområdet för utländska kreditinstitut när det gäller föreskrifterna om verksamhet med bostadskrediter

Konsekvensen av förslaget blir att delvis felaktig reglering upphävs eller ändras vilket gör regleringen tydligare för företagen.

3.3 Konsekvenser för Finansinspektionen

3.3.1 Ansökande företags rutiner för att motverka penningtvätt och finansiering av terrorism

Tydligare bestämmelser om vilka uppgifter företagen måste lämna kan förväntas leda till mer kompletta ansökningar från betalningsinstitut, vilket förväntas minska arbetet för Finansinspektionen i viss utsträckning.

3.3.2 Rapportera svikliga förfaranden

Förslaget medför att Finansinspektionen inte går utöver vad som krävs enligt EBA:s riktlinjer på området.

3.3.3 Rapportera gränsöverskridande verksamhet med bostadskrediter

Förslaget skulle medföra att Sverige följer EBA:s riktlinjer på området.

3.4 Så förhåller sig förslaget till EU-rätten

Inget av förslagen till ändringar i föreskrifterna bedöms medföra mer betungande konsekvenser för enskilda än vad som krävs på grund av Sveriges medlemskap i EU.

3.5 Finansinspektionens informationsinsatser

Förslaget om att ändra rapporteringen om svikliga förfaranden är kopplat till den rapportering som ska lämnas till Finansinspektionen från och med den 21 augusti 2019. Finansinspektionen avser att tydligt kommunicera en sådan ändring till berörda aktörer, exempelvis genom information på myndighetens webbplats, fi.se.